

1. Josip Murn Aleksandrov: PESEM O AJDI

Murn je izrazil novi romantik, pesnik razpoloženj, čustev in sanj, primerna oblika za tako vsebino pa je kratka razpoloženjska in izpovedna pesem. Slog je impresionističen, zgrajen na vtisih zunanjega sveta, ki jih spremlja pesnikovo razpoloženje. Pomembno vlogo v tem slogu imajo čutni vtisi vida in sluha.

Temelj njegovega sloga je impresionizem, dopolnjujejo pa ga nekatere prvine simbolizma.

Pesem o ajdi spada med Murnove kmečke pesmi, ki so po motiviki, idejah in obliki povezane s kmečkim življenjem, domišljijo in pesništvom. Te pesmi so razpoloženjske in življenjsko izpovedne. Kmečki svet je bil Murnu nasprotje mestnega sveta, družbe in civilizacije, kjer se je čutil osamljenega in tujega. Kljub na videz svetlemu in optimističnemu tonu teh pesmi je njihova osnova melanholična - obup nad življenjem, osamljenost in slutnja smrti. Jesen in zima sta v njih simbola smrti, bolezn, samote in žalosti, pomlad in zelenje pa življenjske radosti in optimizma.

Kmečke pesmi veljajo za najizvirnejši del Murnove poezije. V njih je čutiti močne sledove simbolizma. Kmečke pesmi so : Pesem o ajdi, Vlahi, Zima, Kmečka pesem, Pomladanska romanca...

Pesem o ajdi

Pesem o ajdi je spesnena kot čista impresija ajde. Polna je prisprodb, barv in gibanja, samo na koncu izzveni v melanholično pričakovanje zime in mraza, ki sta simbola smrti. Pesem preseneča s svojo slogovno svežino. Je motivno večplastna. V njej se ob skromnem številu izbranih besed in besednih zvez preriva več motivov, ki ustvarjajo notranjo napetost in moč. Najbolj viden je motiv cvetočega ajdovega polja, ki diši, se blešči, "kot golob... upira v svet rdeče oči". Sledi drugačno kmetovo doživetje bujnega polja. V osnovi obeh pa presenečajo podobe, npr.: "bela grud, gorka ob krvi, mlade radosti", "grud prostrana", "grud nežna", ki v izpovedno osnovo zarisujejo nekakšno erotično občutje.

V zadnji kitici pa se kot kontrast življenjski polnosti prejšnjih razpre še slutnja zime, minljivosti, smrti, ki obvladuje ves svet.

Pesem je zgrajena iz sedmih štirivrstičnic. Rime so različne: oklepajoča, prestopna in zaporedna.